

MAKOVECZ ANGYALAI KIÁLLÍTÁS

Csíkszereda, 2018

72

Esztány Győző megnyitóbeszéde, fotó: **Mohácsi** Szilvia

Szeretettel köszöntök mindenkit itt, a Makovecz Imre (1935–2011) Kossuth-díjas magyar építész által tervezett templomtérben. Az a megtisztelő feladat jutott számomra, hogy az Imre bácsi (engedjék meg, hogy így szólítsam) rajzaiból és grafikaiból álló kiállítást megnyissam. A Vándoriskola intézménye révén, amely egy építészináskola, volt alkalmam személy szerint közelebbről is megismerni Imre bácsit.

Később hazakerülve Csíkszeredába, és egyéni vállalkozást kezdve, nagy örömmel kapcsolódtam bele ennek az épületnek a tervezésébe is, részfeladatokat vállalva Bogos Ernő irányítása alatt, aki éppen akkor dolgozott a részletes kiviteli terveken. A templomtér a II. vatikáni zsinat szellemében centrális, középen az oltárasztal, fölötté pedig felülvilágító gúla. A négy sarkán angyalok vigyázzák a Lent és a Fent, a Látható és Láthatatlan Világ összekapcsolódását, abban a pillanatban, amikor a kenyérből Jézus valóságos teste, és a borból Jézus valóságos vére lesz. A kiállított rajzokon láthatunk angyalszerű lényábrázolásokat, szárnyas toronyokat, fa- és növénytörzseket, amelyek megjelennek az általa tervezett épületeken, építményeken. Katolikus hitünk szerint az angyalok szabad akaratú és értelemmel rendelkező, földi test és nem nélküli személyek, teremtett szellemi lények. De miért és hogyan kerültek be Imre bácsi víziójába? Imre bácsi az 1970-es, 1980-as években a népi építészettel tanulmányozta, és a növények gazdag formavilágából is merített. Angyalábrázolásait többek között Wim Wenders német filmrendező Berlin felett az ég című, 1987-es filmje is ihlette. Az építész és a filmrendező kapcsolatba kerültek, leveleztek. Nagyon foglalkoztatta őket az angyalábrázolás témája.

Feltehetjük a kérdést: miért?

Imre bácsi szerint az igazi kaland az, hogy az építészet hogyan tudja összekapcsolni az Eget a Földdel, a Láthatót a Láthatatlannal, azt, ami megtörtént, azzal, ami megtörténhetett volna.

Lehetséges ez? Írásai, rajzai, épületei olyanok, mint a költészet: rejtettek, racionálisan nem megragadhatóak.

Ezért én most inkább kérdéseket tennék fel, olyan kérdéseket, amelyek szerintem Imre bácsit nagyon foglalkoztatták. A soron következő kérdésvetetések és válaszkeresések meglátásom szerint sugároznak az alkotásaiból.

Mi az építéset? Egy része az Egész Valóságomnak? Mi a Rész és az Egész kapcsolata? Felfedezhető-e, megtapasztalható-e a Részben az Egységes Egész? Eszerint az építéset is szólhat az Egészről?

Mi a születés, növekedés és pusztulás (halál) valójában, hogyan van ez egy fában, növényben, hogyan van ez bennem, miből fakad az élet, mi élteti az életet, mi az, ami pusztítja?

A szenvedésem elpusztít, vagy megnyitja látásomat?

A mindennapi fájdalomban, küzdelemben, a szenvedésben, a sok-sok ragaszkodásban és elengedésben, abban, ami megvalósult vagy megvalósulhatott volna, az élet és az építéset drámájában jelen van-e a Láthatatlan Világ? És ha igen, akkor hogyan?

Hogyan nyújtózik egy fa, egy növény a Földből az Ég felé, hogyan teremt kapcsolatot a Látható és Láthatatlan között? Hogyan teremthet az ember, hogyan teremthetek én? Mibe kapaszkodik a fa, mibe kapaszkodom én? Hol van, mi az én gyökerem?

Milyen felszínesen élni az életem, és milyen lehet mélységében megélni, megtapasztalni?

Mi az igazi szabadság, mikor és hogyan lehetek igazán szabad, honnan fakad az igazi szabadságom?

Lehetséges, hogy a Látható Világot szemlélve felfedezzek, megtapasztaljak valamit a Láthatatlanból?

Mi valószínűsőbb: a Látható vagy a Láthatatlan?

Miért van az, hogy ha a Láthatót a Láthatatlan nélkül szemlélem, minden része a Valóságnak szétesik, ha meg együtt szemlélem őket, akkor minden egységben van mindennel?

Lehet, hogy maga a kapcsolat, ami mindent mindennel összeköt, már a Láthatatlan része?

Lehetséges-e a Látható és Láthatatlan Világ közötti rejtett kapcsolatot megtapasztalni, a tapasztalatot pedig továbbadni mások számára is?

Hogy Imre bácsi megtalálta-e a kérdéseire (kérdéseinkre) a válaszokat, nem tudhatom. De az biztos, hogy egy dologra tette fel egész életét, minden alkotásával egyetlenegy kérdésre kereste a választ!

Arra az egy kérdésre, amely szerintem minden további kérdést magába foglal, és így hangzik:

Hogyan kapcsolódhat az Ég a Földhöz, a Látható Világ a Láthatatlanhoz körülötünk, bennünk?

Kiállított rajzai is azt üzenik számunkra, hogy ez fontos, hogy mi is erre figyeljünk! Hogy racionálisan ez nem megérthető, de mégis megtapasztalható, ha figyelmesek vagyunk életünkre, és a Láthatatlannal való kapcsolatunkra.

Ezért rajzolt, alkotott és építettett anyagokat templomaira, középületeire.

Úgy, és olyan egyéni formában, ahogyan azt ő tapasztalta, érzekelte.

Fogadjuk üzenetét nyitott szívvel, és tekintsük meg a kiállítást!

